

OKRUGLI STOL · UVODNA PREZENTACIJA

U kojoj je mjeri provediv Europski zeleni plan?

Poljoprivreda, prehrambeni sustav i ruralni razvoj
u središtu rasprave

Prof. emer. dr. sc. Nedjeljko Perić

25. svibnja 2026.

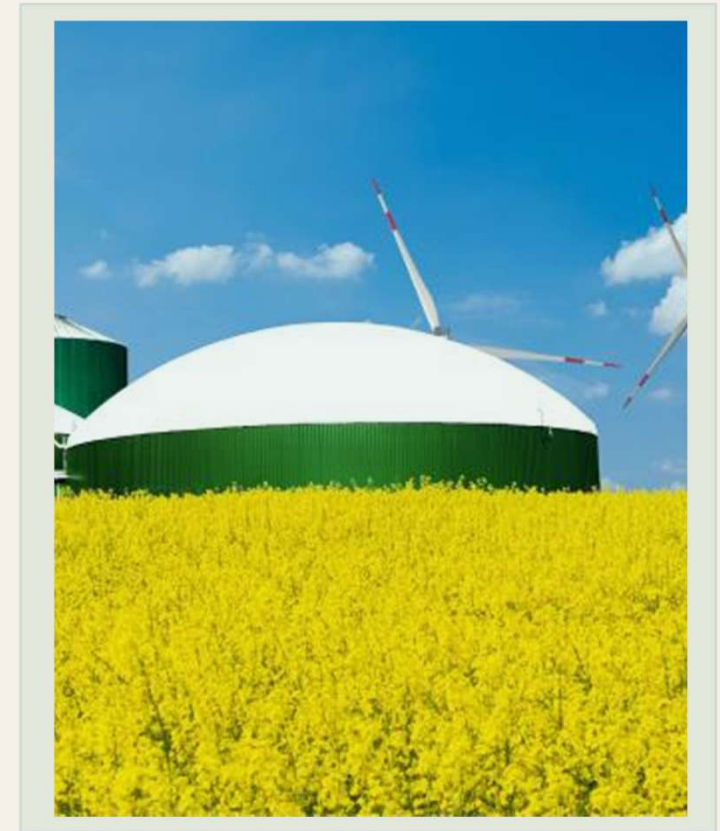
Zašto ova rasprava baš sada?

Zeleni plan je iz klimatske strategije prerastao u test provedivosti europskog razvoja

Pitanje više nije samo: “treba li nam zeleni plan?”

Sada je ključno: “pod kojim uvjetima ga Europa i Hrvatska mogu stvarno provesti?”

- energetske cijene i sigurnost opskrbe
- konkurentnost industrije i agri-food sektora
- administrativna provedivost i investicijski kapacitet
- političko povjerenje građana i proizvođača

Europski zeleni plan u jednoj rečenici

Nije samo okolišna politika, nego pokušaj duboke promjene proizvodnje, potrošnje i konkuriranja.

2050

klimatska
neutralnost

-55%

neto emisija
do 2030.

rast

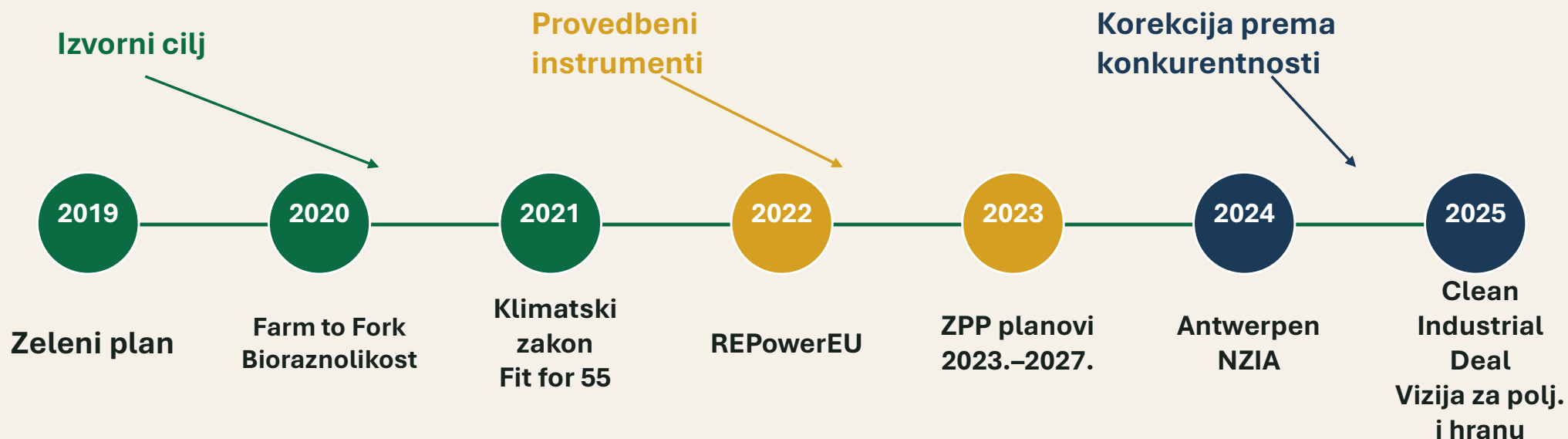
resursno učinkovit
i konkurentan

Plan je zamišljen kao europska strategija rasta: pravedno, moderno, resursno učinkovito i klimatski neutralno gospodarstvo.

Izvori: European Green Deal Communication; Regulation (EU) 2021/1119 – European Climate Law.

Slojevita arhitektura Zelenog plana

Pitanje provedivosti ne može se razumjeti bez regulatornog, energetskeg, industrijskog i poljoprivrednog sloja.

Sudbina Plana ovisi o tome hoće li se klimatska ambicija prevesti u provediv gospodarski i tehnološki dogovor.

Izvori: Europska komisija – Green Deal, Fit for 55, CAP Strategic Plans, Clean Industrial Deal, Vision for Agriculture and Food; Antwerp Declaration

Kojih se sektora Plan najviše dotiče?

Najizravnije energetike, ali stvarni doseg je međusektorski.

Energetika

preduvjet svega

Industrija

konkurentnost i investicije

Promet

emisije i logistika

Zgrade

troškovi i učinkovitost

Poljoprivreda

hrana, tlo, voda

Financije

ulaganja i rizik

Za ovaj okrugli stol posebno je važno: poljoprivreda i agri-food nisu rubna tema, nego točka susreta klime, energije, tržišta i sigurnosti hrane.

Izvori: European Green Deal; Vision for Agriculture and Food

Poljoprivreda i agri-food: središnji ispit provedivosti

Održivo ne smije značiti proizvodno neodrživo.

Ekologija

emisije, tlo, voda,
bioraznolikost

Ekonomika proizvodnje

troškovi, dohodak, investicije

Sigurnost hrane

dostupnost, cijena,
otpornost

Tehnologija

precizna poljoprivreda,
digitalizacija

U poljoprivredi provedivost znači: manje opterećenja, više znanja, više ulaganja i mjerljiv učinak na proizvođača.

Izvori: Vision for Agriculture and Food; hrvatski Strateški plan ZPP-a 2023.–2027.; Zakon o poljoprivredi.

Hrvatski okvir: propisi postoje — pitanje je provedbe

Nacionalni odgovor je već oblikovan kroz energetske-klimatske, poljoprivredne i okolišne instrumente

Zakon o poljoprivredi

→ ciljevi i mjere poljoprivredne politike; tržište; kvaliteta hrane; ekološka proizvodnja; savjetovanje; nadzor

Strateški plan ZPP 2023.–2027.

→ temelj za korištenje EFJP/EPFRR i nacionalnih sredstava; održiva gospodarstva, ruralni razvoj i zaštita resursa

NECP RH 2021.–2030.

→ energetska sigurnost, učinkovitost, OIE, unutarnje tržište i dekarbonizacija

Klimatski i zakoni o zaštiti zraka

→ ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama; praćenje emisija; zaštita zraka

Nacionalni akcijski plan ekološke poljoprivrede 2023.–2030.

→ razvoj ekološke poljoprivrede i akvakulture

Hrvatska ne kreće od nule; ključni izazov je pretvoriti formalnu usklađenost u razvojni kapacitet na terenu.

Izvori: Narodne novine; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva; Ministarstvo gospodarstva – NECP

Četiri uska grla provedbe

Plan može imati dobar cilj, ali zapeti na ekonomici i administraciji

- 1 Cijena energije** bez priuštive energije
nema industrijske ni
poljoprivredne tranzicije
- 2 Regulatorna složenost** previše procedura pretvara
cilj u nepovjerenje
- 3 Investicijska računica** „zelena” ulaganja moraju
imati povrat i održivost za
MSP/OPG
- 4 Globalna konkurencija** strogi standardi bez zaštite
konkurentnosti sele
proizvodnju izvan Europe

Izvori: Clean Industrial Deal; Affordable Energy Action Plan; Antwerp Declaration.

Antverpenska deklaracija: signal korekcije kursa

Industrija podržava transformaciju, ali traži uvjete za konkurentnost, otpornost i radna mjesta

“European Industrial Deal”

20. veljače 2024. · Antwerpen

- jasna, predvidljiva pravila i povjerenje investitora
- priuštiva niskougljična energija i infrastruktura
- pojednostavljenje propisa i brža provedba
- tržišna potražnja za low-carbon i circular proizvodima

Poruka sa skupa

Zeleni plan ne mora biti napušten — ali mora postati provediviji, investicijski uvjerljiviji i industrijski održiviji.

Izvor: Antwerp Declaration for a European Industrial Deal.

Clean Industrial Deal: dekarbonizacija kao pokretač rasta

Europska komisija 2025. eksplicitno povezuje klimu, konkurentnost, energiju i industrijsku bazu

Šest logika za novi balans

- niže cijene energije
- stvaranje tržišta za čiste proizvode
- financiranje i smanjenje rizika ulaganja
- kružnost i pristup materijalima
- globalna tržišta i partnerstva
- vještine i kvalitetna radna mjesta

Ovo je most između pitanja “je li plan moguć?” i “što se mora promijeniti da postane moguć?”

Izvori: European Commission – Clean Industrial Deal; Affordable Energy Action Plan.

Hrvatski izazov: od usklađenosti prema strategiji

Formalni dokumenti su nužni, ali nisu dovoljni.

Administrativni odgovor

- prepisivanje ciljeva u dokumente
- fragmentirane procedure i nadležnosti
- potpore koje kasne za potrebama terena
- slaba prioritizacija investicija

Razvojni odgovor

- jasni sektorski prioriteti
- brže dozvole i mrežna infrastruktura
- savjetovanje, digitalizacija i precizna poljoprivreda
- financiranje projekata s realnom ekonomikom

Pitanje za Hrvatsku: možemo li Zeleni plan pretvoriti u razvojnu priliku, a ne samo u regulatorni trošak.

Izvori: hrvatski NECP; Strateški plan ZPP 2023.–2027.; Zakon o poljoprivredi

Tri moguće sudbine Zelenog plana

Za raspravu nije najvažnije “za” ili “protiv”, nego koji je scenarij realan

1

Izvorna provedba

visoka ambicija, ali i visoki rizici provedbe i otpora

2

Pragmatična prilagodba

cilj ostaje, put postaje fazniji, sektorski i investicijski realniji

3

Erozija povjerenja

ciljevi ostaju deklarativni, a provedba se fragmentira i usporava

Najizgledniji scenarij uspjeha nije “sve ili ništa”, nego prilagođeni dogovor: klimatski cilj + industrijska politika + prehrambena sigurnost.

The background image shows a person from the waist up, wearing a blue and white plaid shirt and light-colored trousers, holding a tablet computer. The person is standing in a field of green plants. Overlaid on the image are several circular icons connected by lines, representing various themes: a wind turbine, a sun, a leaf, a house, a gear, and a water drop. The overall color scheme is green and blue.

Plan može uspjeti samo ako postane provediv razvojni dogovor — ne samo regulatorna obveza!?

Klima · konkurentnost · energija · hrana · upravljanje